

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 402/08-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka na neverejnom zasadnutí 17. marca 2009 vo veci prijatej sťažnosti Ing. B. R., K., zastúpeného advokátkou JUDr. J. F., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I č. k. 40 Er 4789/2007-22 zo 7. júla 2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. B. R. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I č. k. 40 Er 4789/2007-22 zo 7. júla 2008 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Okresný súd Košice I **j e p o v i n n ý** uhradiť Ing. B. R. trovy právneho zastúpenia v sume 223,46 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. J. F., Advokátska kancelária, K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti Ing. B. R. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2008 doručená sťažnosť Ing. B. R. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 40 Er 4789/2007-22 zo 7. júla 2008.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 402/08-8 z 3. decembra 2008 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Košice II č. k. 27 P 29/05-326 z 13. júna 2007 (ďalej len „rozsudok Okresného súdu Košice II“) zaviazaný prispievať na výživu svojich dvoch maloletých detí v sumách 15 000 Sk a 10 000 Sk mesačne od 1. októbra 2006, pričom dlžné výživné za obdobie od 1. októbra 2006 do 31. mája 2007 ho okresný súd zaviazal uhradiť do 90 dní od právoplatnosti rozsudku. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 8 CoP 240/2007-433 z 18. apríla 2008 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) prvostupňový rozsudok zmenil tak, že vyživovaciu povinnosť určil v prvom prípade v sume 10 000 Sk a v druhom prípade v sume 5 000 Sk mesačne, s účinnosťou od 1. marca 2007. Vo výroku o dlžnom výživnom, ako aj vo výroku o náhrade trov konania rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Na základe predbežnej vykonateľnosti podľa ustanovenia § 162 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“)

zákonná zástupkyňa oprávnených požiadala o exekúciu v zmysle rozsudku Okresného súdu Košice II. Proti upovedomeniu o začatí exekúcie sp. zn. Ex 0246/07 z 21. decembra 2007 podal sťažovateľ 9. januára 2008 námietky. Uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu č. k. 40 Er 4789/2007-14 zo 14. marca 2008 boli jeho námietky zamietnuté. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 8. apríla 2008 odvolanie, v ktorom namietal, že jeho dlh na výživnom nezodpovedá sume tvrdenej zákonnou zástupkyňou oprávnených, ďalej že k jeho námietkam podala táto zákoná zástupkyňa svoje vyjadrenie, ktorému mu nebolo doručené, a nemal teda možnosť sa k nemu vyjadriť. Podaním z 30. mája 2008 doplnil sťažovateľ svoje odvolanie o nové skutočnosti a uviedol v ňom, že exekučný titul – rozsudok Okresného súdu Košice II bol rozsudkom krajského súdu v časti zmenený a v časti dlžného výživného zrušený a vrátený prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Uznesením sudcu okresného súdu č. k. 40 Er 4789/2007-22 zo 7. júla 2008 boli námietky sťažovateľa proti exekúcii a trovám exekúcie zamietnuté.

Sťažovateľ v súvislosti s týmto uznesením uviedol: *«Z napadnutého uznesenia vyplýva, že súd nepovažoval moje námietky týkajúce sa dlžného výživného za relevantné, pretože podľa neho je podstatné iba to, že výživné bolo určené. V súvislosti s námietkou, že mi nebolo doručené vyjadrenie matky mal. detí k mojim námietkam, zaujal stanovisko, že žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku, ale ani Exekučného poriadku neukladajú súdu povinnosť doručovať každé jedno podanie účastníka konania druhej strane sporu.*

Podľa môjho presvedčenia uznesením okresného súdu zo 07.7.2008 došlo k porušeniu môjho základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods.1 a čl. 47 ods.3 Ústavy, resp. čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Citované články Ústavy a Dohovoru sa vzťahujú nielen na konanie vo veci samej, ale aj na vykonávacie konanie, teda aj na exekučné konanie.

Najmarkantnejším porušením týchto práv je skutočnosť, že súd mi nedoručil vyjadrenie matky mal. detí k mojim námietkam a tým mi znemožnil zaujať k nim stanovisko. Došlo preto k porušeniu zásady „rovnosti zbraní“, teda rovnoprávneho postavenia účastníkov exekučného konania, keďže matka mal. detí bola v porovnaní so mnou

zvýhodnená. Kým totiž ona mohla reagovať na moje podanie, ja som už takú možnosť v súvislosti s jej vyjadrením nemal. Vzhľadom na čl. 154c ods. 1 Ústavy bolo povinnosťou okresného súdu namiesto príslušných ustanovení Exekučného poriadku a Občianskeho súdneho poriadku použiť čl. 6 ods. 1 Dohovoru, keďže tento v súvislosti s doručovaním podaní účastníkov konania zabezpečuje väčší rozsah práva na spravodlivé súdne konanie.

Uznesenie okresného súdu treba považovať v merite veci za arbitrárne, resp. zjavne neodôvodnené. Nebolo totiž možné potvrdiť začatie exekúcie na základe takého predbežne vykonateľného rozsudku okresného súdu, ktorý bol nakoniec odvolacím súdom zmenený. V čase rozhodovania okresného súdu o mojich námietkach zákonný sudca už vedel o tom, že predbežne vykonateľný neprávoplatný exekučný titul už neexistuje, lebo bol odvolacím súdom zmenený. Okrem toho zo zmeňujúceho rozsudku krajského súdu nedalo sa zistiť, či ku dňu jeho vydania niečo na stanovenom výživnom dlhujem, a ak áno, aká je presná výška môjho dlhu. Za takéhoto stavu mal okresný súd voliť medzi dvoma možnosťami. Mohol vyčkať na rozhodnutie o výške dlžného výživného alebo mohol túto otázku sám riešiť vykonaním potrebného dokazovania. Okresný súd však nepostupoval ani jedným z týchto spôsobov, iba jednoducho prehlásil, že moje námietky týkajúce sa dlžného výživného sú irelevantné.»

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 40 Er 4789/2007-22 zo 7. júla 2008, predmetné uznesenie zrušil, vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu úhradu trov právneho zastúpenia.

Okresný súd v zastúpení jeho predsedom sa v liste sp. zn. 1 SprV/23/2009 doručenom ústavnému súdu 16. februára 2009 vyjadril k námietkam sťažovateľa takto:

Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa, podľa ktorej mal okresný súd tým, že sťažovateľovi nedoručil vyjadrenie zákonnej zástupkyne oprávnených k jeho námietkam, porušiť zásadu rovnosti účastníkov konania, uviedol, že žiadne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase rozhodovania ani zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) povinnosť

doručovať každé jedno podanie účastníka druhej strane sporu súdu neukladajú. Podľa okresného súdu „*Keby súd doručoval každé vyjadrenie účastníka na vyjadrenie druhej strane, došlo by v praxi k absurdným situáciám, pri ktorých by sa kolobeh vyjadrení sa účastníkov nikdy neskončil.*“. Okresný súd vo svojom vyjadrení ďalej uviedol, že tvrdenia, ktoré predstrel sťažovateľ v námietkach, bolo potrebné uviesť v konaní vo veci samej, a nie v exekučnom konaní, pretože inštitút námietok neslúži ako opravný prostriedok proti rozhodnutiu vo veci samej. Exekučný súd nemôže spochybňovať rozhodnutie súdu po vecnej stránke. Povinný v námietkach proti exekúcii podľa názoru okresného súdu neuviedol žiadne iné okolnosti, ktoré by nastali po vzniku exekučného titulu a spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránili jeho vymáhateľnosti, ani iné dôvody, pre ktoré by bola exekúcia neprípustná. Exekučný titul v predmetnom konaní, - rozsudok Okresného súdu Košice II - je rozsudkom zo zákona predbežne vykonateľným. Tento rozsudok sa stal vykonateľným v časti bežného výživného určeného od 1. októbra 2006 dňa 9. júla 2007 a podanie odvolania vo veci samej nemalo odkladný účinok na vykonateľnosť rozsudku, pretože ide o rozsudok upravujúci vyživovaciu povinnosť sťažovateľa voči maloletým oprávneným. Vychádzajúc z uvedeného považoval okresný súd sťažnosť sťažovateľa za nedôvodnú.

V závere listu predseda okresného súdu tiež vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania ústavného súdu vo veci samej v zmysle § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

V podaní doručenom ústavnému súdu 25. februára 2009 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej aj sťažovateľ. V liste sťažovateľ uviedol, že síce ani Exekučný poriadok, ani Občiansky súdny poriadok neukladajú povinnosť doručovať každé vyjadrenie účastníka konania protistrane, sťažovateľ však poukazuje na čl. 154c ods. 1 ústavy upravujúci prednosť záväzných medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách zaručujúcich väčší štandard ústavných práv a slobôd pred zákonmi a v tomto kontexte odkazuje na čl. 6 dohovoru, z ktorého podľa jeho vyjadrenia vyplýva, vychádzajúc z princípu rovnosti zbraní, „*povinnosť súdu doručovať všetky procesné vyjadrenia účastníka konania ostatným účastníkom, a to bez ohľadu na prípadnú časovú*

náročnosť takéhoto postupu“. Sťažovateľ ďalej pokračuje, že aj keď v čase vydania upovedomenia o začatí exekúcie platil ešte neprávoplatný, ale predbežne vykonateľný rozsudok, v čase vydania namietaného uznesenia okresného súdu bola situácia odlišná, pretože rozsudok Okresného súdu Košice II bol už vtedy zmenený rozsudkom krajského súdu, ktorým bola určená vyživovacia povinnosť sťažovateľa v nižších sumách a ktorým krajský súd nerozhodol o výške dlžného výživného (výživného za obdobie od zvýšenia vyživovacej povinnosti do vydania rozsudku krajského súdu). Preto podľa sťažovateľa neobstojí tá suma dlžného výživného, pre ktorú bola nariadená exekúcia. V závere sťažovateľ argumentuje: *„Argumentáciu okresného súdu v tomto smere nemožno akceptovať. Z jeho pohľadu totiž je podstatné iba to, že v čase vydania upovedomenia o začatí exekúcie zodpovedalo toto upovedomenie predbežne vykonateľnému rozsudku okresného súdu. Odmieta reflektovať skutočnosť, že v neskoršom období došlo k vydaniu konečného rozsudku, ktorý sa pôvodný exekučný titul modifikoval. Znamená to vlastne, že okresný súd odmieta akceptovať zásadu vyplývajúcu z ustanovenia § 167 ods. 2 v spojení s ustanovením § 154 ods. 1 O.s.p., podľa ktorej pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav existujúci v čase jeho vyhlásenia. Pri zohľadnení tejto zásady sa javí ako nepochybné, že napadnuté uznesenie okresného súdu vecne neobstojí.“*

Ústavný súd dospel k názoru, že od pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci a so súhlasom všetkých účastníkov konania od ústneho pojednávania vo veci samej upustil a rozhodol na neverejnom zasadnutí.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh, zo súvisiaceho spisu a z vyjadrenia predsedu okresného súdu zistil tieto skutočnosti:

Rozsudkom Okresného súdu Košice II bol sťažovateľ zaviazaný k vyživovacej povinnosti voči svojim dvom maloletým deťom vo výške 15 000 Sk a 10 000 Sk mesačne od 1. októbra 2006, ako aj k úhrade dlžného výživného za obdobie od 1. októbra 2006 do 31. mája 2007. Sťažovateľ sa proti prvostupňovému rozhodnutiu odvolal. O podanom odvolaní rozhodol krajský súd tak, že zmenil prvostupňový rozsudok v časti bežného výživného na sumy v prvom prípade 10 000 Sk a v druhom prípade 5 000 Sk mesačne, s účinnosťou od 1. marca 2007. Krajský súd zároveň zrušil prvostupňový rozsudok

vo výroku o dlžnom výživnom a vo výroku o náhrade trov konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

Medzitým na základe predbežnej vykonateľnosti prvostupňového rozsudku v zmysle ustanovení § 162 OSP zákonná zástupkyňa oprávnených podala 26. novembra 2007 návrh na vykonanie exekúcie. Proti upovedomeniu o začatí exekúcie sp. zn. Ex 0246/07 z 21. decembra 2007 podal sťažovateľ 9. januára 2008 námietky. K námietkam sťažovateľa sa vyjadrila zákonná zástupkyňa oprávnených podaním doručeným súdnemu exekútorovi poverenému vykonaním exekúcie 16. januára 2008, v ktorom uviedla, že návrh na vykonanie exekúcie považuje za zákonný a opodstatnený a dlh na výživnom za presný. Argumenty sťažovateľa týkajúce sa jeho príspevkov pre maloletých v rámci kapitálového sporenia považovala v súvislosti s bežným výživným za irelevantné. Námietky sťažovateľa označila za účelové a nedôvodné *„s cieľom citelne znížiť životnú úroveň a uspokojovanie potrieb maloletých oprávnených, a takto zneužiť a využiť situáciu v neprospech matky maloletých oprávnených P. R.“*. V závere zákonná zástupkyňa oprávnených navrhla námietky zamietnuť. Uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu č. k. 40 Er 4789/2007-14 zo 14. marca 2008 boli námietky sťažovateľa proti exekúcii aj proti trovám exekúcie zamietnuté. Proti oboj výrokom uznesenia sa sťažovateľ 8. apríla 2008 odvolal. V podanom odvolaní uviedol, že jeho dlh na výživnom nezodpovedá oprávnenou tvrdenej sume. Poukázal tiež na to, že vyjadrenie zákonnej zástupkyne oprávnených k jeho námietkam mu nebolo doručené, a teda nemal možnosť zaujať k nemu stanovisko. V takomto postupe okresného súdu videl porušenie princípu rovnosti účastníkov konania. Odvolanie doplnil podaním doručeným okresnému súdu 30. mája 2008 a uviedol v ňom, že rozsudkom krajského súdu bol zmenený exekučný titul - rozsudok Okresného súdu Košice II, tak že sumy vyživovacej povinnosti boli oproti prvostupňovému rozsudku znížené s účinnosťou od 1. marca 2007 a výrok o dlžnom výživnom zrušený, pričom v tejto časti bola vec vrátená prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Podľa sťažovateľa exekučný titul, na základe ktorého bola exekúcia začatá, už neexistuje a hoci je právoplatne stanovené výživné od 1. marca 2007, nie je vyriešené, v akom rozsahu bolo z jeho strany uhradené, pretože prvostupňový rozsudok týkajúci sa dlžného výživného bol zrušený. Vychádzajúc z uvedených skutočností bol sťažovateľ toho názoru, že exekúciu je potrebné zastaviť.

Okresný súd o podanom odvolaní rozhodol uznesením č. k. 40 Er 4789/2007-22 zo 7. júla 2008 (ďalej len „námietané uznesenie“), ktorým námietky sťažovateľa proti exekúcii, ako aj proti trovám exekúcie zamietol. V úvode odôvodnenia okresný súd predostrel argumenty sťažovateľa takto: *„V dôvodoch odvolania odvolateľ uviedol, že sa súd nezaoberal jeho tvrdeniami, ktoré uvádzal v námietkach a síce, že jeho dlh nezodpovedá vymáhanej sume, keďže oprávneným prispieva sporením v rámci kapitálového sporenia, platením poistného, hradením výdavkov spojených s tenisovým tréningom a kupovaním ošatenia a stravy. Má za to, že týmito plneniami došlo k zániku vymáhaného nároku v zmysle ust. § 50 Exekučného poriadku v platnom znení. Namieta aj to, že k jeho námietkam sa vyjadrila zákonná zástupkyňa oprávnených, pričom jej vyjadrenie mu nebolo doručené a nemohol k nemu zaujať stanovisko, čím bola porušená zásada rovnosti účastníkov. Vzhľadom na to, že dlžné výživné nie je presne vyčíslené, nemôžu byť podľa povinného presne vyčíslené ani trovy exekúcie.“*

Okresný súd považoval námietky sťažovateľa za nedôvodné, pretože podľa neho tvrdenia, ktoré v nich sťažovateľ uvádzal, bolo potrebné uviesť v konaní vo veci samej, a nie v exekučnom konaní. Podľa vyjadrenia okresného súdu tvrdenia o neprimeranosti výšky výživného k jeho zárobkovým možnostiam, o príspevku na kapitálové sporenie maloletých, o platení poistného a pod. sa týkajú konania vo veci samej, a nie exekučného konania. Exekučné konanie nemôže nahrádzať konanie vo veci samej, ale slúži na uspokojenie pohľadávky oprávneného, o ktorej už bolo rozhodnuté. Prvostupňový súd jednoznačne určil vyživovaciu povinnosť a jeho rozhodnutie je v zmysle zákona predbežne vykonateľné. Exekučný titul sa stal vykonateľný v časti bežného výživného (určeného od 1. októbra 2006) 9. júla 2007 a podanie odvolania nemá odkladný účinok na vykonateľnosť rozsudku, pretože ide o vyživovaciu povinnosť sťažovateľa voči maloletým oprávneným. Keďže bol exekučný titul vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, oprávnení zastúpení zákonnou zástupkyňou podali v súlade s ustanoveniami Exekučného poriadku návrh na vykonanie exekúcie. Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia zaujal tiež stanovisko k námietke sťažovateľa, že mu nebolo doručené vyjadrenie zákonnej zástupkyne oprávnených k jeho námietkam proti exekúcii, a uviedol, že mu žiadne ustanovenie ani Občianskeho súdneho poriadku, ani Exekučného poriadku neukladá povinnosť doručovať

každé jedno podanie účastníka konania druhej strane (s výnimkou niektorých návrhov). Zákonná zástupkyňa oprávnených vo svojom vyjadrení nenavrhol žiadne dôkazy, ktoré by si vyžadovali vyjadrenie druhej strany, konštatovala len skutočnosti zrejme zo spisového materiálu, preto okresný súd nepovažoval za potrebné doručovať jej vyjadrenie sťažovateľovi.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že ako základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, tak i právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe okrem iných práv a záruk (právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a pod.) zahŕňajú aj právo na odôvodnenie rozhodnutia.

Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že „právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať

podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

„Právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci.“ (rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. decembra 1994, Annuaire č. 303 – B).

V rámci svojej judikatúry ústavný súd vyslovil, že „Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (IV. ÚS 115/03).

V podanom odvolaní (v jeho doplnení doručenom okresnému súdu 30. mája 2008) okrem iného sťažovateľ argumentoval tým, že pôvodný exekučný titul – rozsudok Okresného súdu Košice II – bol zmenený druhostupňovým rozhodnutím – rozsudkom krajského súdu, ktorým boli sumy výživného oproti prvostupňovému rozsudku znížené a rozsudok v časti dlžného výživného zrušený a vec vrátená v rozsahu zrušenia prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Na tieto argumenty sťažovateľa vôbec okresný súd nereagoval, dokonca sa o týchto argumentoch sťažovateľa v úvode rozhodnutia vôbec nezmienil. Ústavný súd je však toho názoru, že z hľadiska výsledku rozhodnutia neboli argumenty sťažovateľa irelevantné. Ústavný súd poukazuje v tejto súvislosti na ustanovenia § 57 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu súd zastaví, ak rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným. Dikcia tohto ustanovenia sa totiž zmieňuje o okolnostiach, ktoré sa vyskytli práve v prípade sťažovateľa (zrušenie časti rozsudku).

Keď sa konajúci súd rozhodujúci o opravnom prostriedku sťažovateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základné právo na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V danom prípade okresný súd k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentmi sťažovateľa ani nepristúpil, ústavný súd preto dospel k záveru, že z dôvodu nedostatku odpovede súdneho rozhodnutia v namietanom uznesení došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V závere treba zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy. Z tohto postavenia mu preto v okolnostiach tohto prípadu ani neprislúchalo posudzovať, či námietkam sťažovateľa podaným prostredníctvom odvolania malo, alebo nemalo byť vyhovené, či už čiastočne alebo v plnom rozsahu. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či rozhodnutie o nich spĺňalo požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Ústavný súd sa vysporiadal aj so sťažovateľom namietaným porušením čl. 47 ods. 3 ústavy, ktoré videl v nedodržaní princípu rovnosti zbraní postupom okresného súdu, keď tento rozhodol bez toho, aby poskytol sťažovateľovi možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu zákonnej zástupkyne oprávnených k jeho námietkam proti exekúcii. Ústavný súd je toho názoru, že aplikácia princípu rovnosti zbraní v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania. Z toho vyplýva, že je na uvážení konajúceho súdu, či bude predstreté argumenty považovať za podstatné, a ako také ich predloží ku konfrontácii druhej strane. Konajúci súd popri rovnosti účastníkov konania musí totiž zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane. Okresný súd

v odôvodnení namietaného rozhodnutia bol toho názoru, že právna zástupkyňa oprávnených vo svojom vyjadrení nenavrhol žiadne dôkazy, len skonštatovala skutočnosti známe zo spisového materiálu, preto nepovažoval za potrebné predkladať jej vyjadrenie sťažovateľovi na zaujatie stanoviska. Ústavný súd sa zo súvisiaceho spisového materiálu oboznámil s obsahom predmetného vyjadrenia a stotožňuje sa so záverom okresného súdu, že neobsahovalo skutočnosti, ku ktorým by bolo potrebné vyžiadať stanovisko sťažovateľa. Zákonná zástupkyňa oprávnených totiž nenavrholala žiadne dôkazy, poukázala len vo všeobecnosti na účelovosť a neodôvodnenosť námietok sťažovateľa, bez toho aby toto tvrdenie podrobnejšie konkretizovala.

V postupe okresného súdu preto ústavný súd porušenie princípu rovnosti zbraní nevidel, a teda porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy nezistil.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody, takéto rozhodnutie zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Z predloženého spisového materiálu týkajúceho sa exekučného konania ústavný súd zistil, že medzičasom došlo uznesením sp. zn. 40 Er 4789/2007 z 12. novembra 2008 k zastaveniu exekúcie na základe návrhu sťažovateľa. Za danej situácie je preto právne bezvýznamné namietané uznesenie okresného súdu zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie. V tejto časti preto ústavný súd návrhu sťažovateľa na zrušenie uznesenia a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie nevyhoviel.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom, a to za dva úkony právnych služieb vykonané v roku 2008 a jeden úkon vykonaný v roku 2009, teda náhradu trov v celkovej sume 346,31 €.

Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal ústavný súd z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení

neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) s tým, že predmet konania pred ústavným súdom (konanie o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy) je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05, III. ÚS 142/06).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2008 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 105,42 € a hodnota režijného paušálu je 6,31 €.

Sťažovateľ v danom prípade mohol požadovať náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v súlade s uvedenými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z. za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2008 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci – sťažnosť), teda 2 x 105,42 € + 2 x 6,31 €, spolu 223,46 €. Ústavný súd náhradu trov za tretí úkon právneho zastúpenia (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu doručené ústavnému súdu 25. februára 2009) sťažovateľovi nepriznal, pretože ho nepovažoval za také, ktoré by výraznou mierou prispelo k objasneniu veci.

Ústavný súd preto priznal sťažovateľovi podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde náhradu trov právneho zastúpenia v sume 223,46 €.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2009